

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

بررسی سطح سواد مالی (مطالعه موردی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های مالی دانشگاه های شهر اصفهان)

الهام موذنی

کارشناسی ارشد ، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه مدیریت دولتی، گرایش مالی، اصفهان، ایران
e.moazeni2014@gmail.com

سعید دائی کریم زاده

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه اقتصاد، اصفهان، ایران
saeedkarimzade@yahoo.com

رضا ابراهیم زاده

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، گروه مدیریت فرهنگی، اصفهان، ایران
Rezaebrahimzadeh2003@yahoo.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی سطح سواد مالی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های مالی دانشگاه های شهر اصفهان است. روش تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری تحقیق، کلیه ی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های مدیریت مالی ، اقتصاد و حسابداری دانشگاه های شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۵-۹۴، به تعداد حدود ۱۵۵۰ نفر است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۸ نفر برآورد و اعضاء نمونه آماری به روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب گردید. جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته که در چهار بخش متغیرهای جمعیت شناختی ، دانش مالی، نگرش مالی و رفتار مالی تشکیل شده بود، استفاده شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط اساتید و کارشناسان ذیربط و روایی سازه با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بر اساس پیش آزمون انجام شده، بررسی و تأیید گردید و ضریب پایایی کل پرسشنامه ۰/۷۹ محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ۱۹ و در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که تمامی متغیرهای جمعیت شناختی در بین دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های شهر اصفهان (سن، تاهل، وضعیت شغلی، حوزه شغلی، تعداد افراد تحت تکفل، رشته تحصیلی) بجز جنسیت و دانشگاه محل تحصیل بر سطح سواد مالی جامعه مورد آزمون موثر است و سطح سواد مالی و ابعاد آن بین دانشجویان دانشگاه های دولتی، غیرانتفاعی، پیام نور و آزاد، تفاوت ندارد.

کلید واژه : دانش مالی، رفتار مالی، سواد مالی، نگرش مالی

۱-مقدمه

در جهان امروزه که در آن تصمیم گیری های مالی به طور فزاینده در حال تبدیل شدن به یکی از پیچیده ترین رفتارهای انسان است، مردم نیاز به طیف گسترده ای از مهارت ها و دانش ها برای انتخاب آگاهانه و مدیریت امور مالی دارند. به همین دلیل سواد مالی در سراسر جهان مورد توجه دولت ها قرار گرفته است. شهروندانی که دارای یک درک قوی از اصول اولیه مالی باشند به احتمال زیاد می توانند انتخاب آگاهانه تری در این زمینه داشته باشند. دانش مالی می تواند به مصرف کنندگان در همه سنین و با هر سطح درآمدی کمک کند تا بتوانند هزینه ها و بدهی ها را تحت کنترل نگه دارند. همچنین می تواند به خانواده ها در به دست آوردن نظم و انضباط برای صرفه جویی و سرمایه گذاری کمک کند (درانی و همکاران، ۱۳۹۲).

سواد مالی، مفهوم گسترده ای شامل اطلاعات و رفتار افراد، برای برخورداری از موقعیت امن مالی آتی است. این مفهوم در درجه اول شامل توانمندسازی و آموزش افراد و جوامع در برابر مسایل مالی می باشد، تا از طریق آن قادر باشند به ارزیابی بازارها و محصولات و اخذ تصمیم گیری آگاهانه اقدام کنند (Miller, 2009). به بیان دیگر آگاهی مردم در زمینه سواد مالی به آنان کمک می نماید تا منابع مالی خویش را بهتر مدیریت نمایند. توسعه دانش افراد و خانوارها در این زمینه قدرت اقتصادی اجتماعی خانواده را افزایش میدهد. تبیین علمی میزان درک و شناخت مدیران از موقعیت مالی شرکتشان و مردم از موقعیت مالی شخصی شان علاوه بر اینکه یک ادبیات علمی مناسبی را برای این مساله فراهم می نماید، موجب می شود اهمیت و ضرورت آموزش های سواد مالی بویژه در درون خانواده و مدارس مورد تاکید قرار گیرد (کیانوش، ۱۳۹۲). همچنین سواد مالی و درک مفاهیم آن برای دانشجویان نیز اهمیت ویژه دارد زیرا تصمیمات مالی اتخاذ شده توسط آنها در دوره دانشجویی تاثیر با اهمیتی بر وضعیت مالی آنها پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه دارد. علاوه بر این موقعیت مالی آنها در دانشگاه می تواند عملکرد دانشگاهی آنها را تحت تاثیر قرار دهد. همچنین مطالعات قبلی در ایالات متحده و دیگر کشورها نشان دهنده آن هستند که دانشجویان کالج دارای دانش مالی ناکافی بوده و ممکن است مدیران ضعیفی در مسائل مالی خود باشند (Murphy, 2005). با توجه به موارد پیش گفته و اهمیت فزاینده مباحث مرتبط با سواد مالی و تامین مالی شخصی که یکی از ابعاد بسیار مهم اقتصاد خانوارها می باشد، تحقیقات متعددی صورت گرفته تا عوامل موثر بر سواد مالی را بررسی کند. لذا محقق بر آن است که ضمن مطالعه تحقیقات پیشین و گردآوری اطلاعات از منابع معتبر، به بررسی و ارزیابی سطح سواد مالی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های مالی بپردازد و به این سوال پاسخ دهد که آیا دانشجویان دارای دانش مالی کافی برای تصمیم گیری در امور مالی هستند؟ آیا آنها برای تصمیم گیری های مالی خود سواد کافی دارند؟ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۱ سواد مالی را در قالب ۳ بعد توصیف می کند: دانش مالی، نگرش مالی^۲، رفتار مالی^۳ که در تعریف می توان گفت: دانش مالی توانایی مدیریت و ارزیابی امور مالی به منظور تصمیم گیری های محتاطانه برای رسیدن به اهداف زندگی و دستیابی به رفاه مالی است (Rakow, 2011). و نگرش مالی به عنوان ترکیبی از مفاهیم، اطلاعات و احساسات در ارتباط با فرایند یادگیری و رسیدن به عمل مطلوب تعریف نمود (Shockey, 2002) و همچنین رفتار مالی رویکرد و نگرش افراد به سمت پول را رفتار مالی گویند. با توجه به تعریف می توان استدلال کرد که دانش مالی، مهارت، رفتار و همچنین روابط متقابل آنها همه باید در یک مفهوم فراگیر سواد مالی در نظر گرفته شوند و به طور خاص

¹ Organisation for Economic Co-operation & Development

² Financial attitude

³ Financial behavior

دانش مالی که یکی از پایه های اصلی سواد مالی است . دانش مالی به نوبه خود در درک دانش منعکس می شود و مهارت های مالی نیز که به دانش مالی بستگی دارند تحت تاثیر این دانش قرار می گیرند . رفتار مالی واقعی نیز به هر ۳ متغیر خود (دانش مالی ، درک دانش و مهارت های مالی) وابسته است و از هر ۳ تاثیر می پذیرد . در نهایت تجربه بدست آمده از طریق رفتار مالی بازخوردی به هر ۲ مورد دانش مالی و درک دانش خواهد گذاشت . ولی توجه به این نکته لازم است که عناصر و متغیرهای داخلی و خارجی دیگری مانند نگرش های مالی و منابع مالی و سرمایه های انسانی فرد بر این دانش و مهارت تاثیر خواهد گذاشت . (Huston، ۲۰۱۰) بنابراین در این مطالعه سطح سواد مالی دانشجویان از طریق این سه عامل دانش مالی، نگرش مالی و رفتار مالی مورد مطالعه قرار می گیرد. برای بررسی و تحقق اهداف تحقیق دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های مالی دانشگاه های شهراصفهان به عنوان مورد مطالعه در نظر گرفته شده است.

۲- پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی

سواد مالی توسط بنیاد مالی تحقیق در آموزش انگلستان به شرح ذیل تعریف شده است: توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم گیری موثر در استفاده از منابع پولی و مدیریت آن (Nector، ۱۹۹۲). پس از طرح این موضوع ، مبحث سواد مالی مبدل به یک موضوع بسیار مهم تحقیقاتی شد، بطوری که ابتدا در کشورهای انگلستان و آمریکا و متعاقب آن در سایر کشورها از جمله استرالیا، هلند، ایتالیا، مالزی و... مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت . تایید این مدعا تعداد زیادی از مطالعات در این حوزه و اجرای برنامه های آموزشی متعدد در راستای ارتقاء سواد مالی در کشورهای مختلف به ویژه آمریکا است، به نحوی که تقریبا اغلب ایالت های این کشور سر فصل مصوب سواد مالی داشته و علاوه بر آن مجمعی به نام جامپ استارت در آمریکا وظیفه توسعه و بهبود سواد مالی را به عهده گرفته و هر ۲ سال یکبار نسبت به انجام آزمون ادواری سواد مالی و گزارش نتایج آن اقدام می نماید. در انگلستان نیز مفاهیم مالیه شخصی (سواد مالی) به عنوان بخشی از برنامه آموزشی ملی مدنظر قرار گرفته و در استانداردهای آموزش ملی وارد شده است (Pang ، ۲۰۱۰). مفاهیم مرتبط با سواد مالی، تحت عنوان مالیه شخصی نیز مطرح می گردد. مالیه شخصی عبارتست از مطالعه منابع با اهمیت در دستیابی شخص و خانوار به موفقیت مالی .

آزادی و همکاران (۱۳۹۱) پژوهشی تحت عنوان سواد مالی و عوامل تاثیرگذار بر آن و تاثیر آن بر برنامه ریزی بازنشستگی " با استفاده از توزیع پرسشنامه و با نرم افزار SPSS ، انجام دادند که جامعه آماری نامحدود شامل کارمندان ، دانش آموزان ، دانشجویان و شاغلین مختلف در تابستان سال ۹۱ در استان کرمانشاه بوده است که با هدف مشخص کردن عوامل موثر بر سواد مالی (سن ، جنس ، سطح تحصیلات و سطح درآمد) و تاثیر این سواد بر برنامه ریزی بازنشستگی افراد انجام داده است که از نتایج این تحقیق می توان به موثر بودن عوامل سن ، جنسیت ، سطح تحصیلات و سطح درآمد افراد بر سواد مالی آنها و در ادامه موثر بودن این سواد مالی بر برنامه ریزی بازنشستگی موثر آنها اشاره نمود که همگی در فرضیات ، مطرح شده و مورد تایید قرار گرفته اند .

حامدی نیا (۱۳۹۲) پژوهشی تحت عنوان بررسی سواد مالی کارکنان دولت و تاثیر آن بر رفاه مالی، استراتژی های مالی و همچنین ویژگی های دموگرافیک (جمعیت شناختی) بر روی سواد مالی آنها انجام داد که جامعه آماری این پژوهش کارکنان دستگاههای دولتی در سال ۹۱ در استان یزد بود و با استفاده از پرسشنامه و با نرم افزار SPSS تحلیل گردید. نتایج آماری حاصل از آن حاکی

از عدم کفایت سواد مالی آن ها بود و همچنین نتایج نشان داد بین رفاه مالی و سواد مالی رابطه معنادار مستقیم وجود دارد و بین استراتژی های مالی با سواد مالی رابطه معنادار وجود ندارد و بین رفاه مالی و استراتژی های مالی رابطه معنادار مستقیم وجود دارد و سطح سواد مالی کارکنان دولت تحت تأثیر مولفه های حوزه فعالیت، تحصیلات، رشته تحصیلی مقطع متوسطه، رشته تحصیلی دانشگاه، سطح تحصیلات مادر و میزان درآمد بود؛ اما مولفه های سن، جنس، وضعیت تاهل و تحصیلات پدر بر سطح سواد مالی کارکنان دولت تأثیری نداشت.

رحمتی (۱۳۹۲) پژوهشی تحت عنوان بررسی تاثیر سواد و کارآفرینی بر عملکرد به روش توصیفی - همبستگی انجام داد و بمنظور آزمون فرضیه ها از رگرسیون چند متغیره استفاده شد و همچنین برای آزمون خودهمبستگی مدل از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است. جامعه آماری، شرکت های فولاد در سال ۹۱-۹۲ در استان یزد می باشد و از روش نمونه گیری به روش جدول مورگان استفاده شد. نتایج بدست آمده از این تحقیق نشان می دهد که رابطه معناداری بین سواد مالی و عملکرد شغلی در شرکت های فولاد یزد وجود ندارد.

سلیمی پور (۱۳۹۲) پژوهشی تحت عنوان بررسی سواد مالی دانش آموزان مقطع متوسطه استان یزد در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ با استفاده از روش های آماری مقایسه میانگین تک نمونه ای مورد تجزیه و تحلیل قرار داد نتایج حاصل از کاربرد روش آماری حکایت از عدم کفایت سواد مالی دانش آموزان مقطع متوسطه استان یزد داشته و همچنین نتایج حاصل از تاثیر متغیر های دموگرافیک (جمعیت شناختی) منتخب بر سطح سواد مالی دانش آموزان مقطع متوسطه نشان داد، بجز متغیر رشته تحصیلی، مابقی متغیر های دموگرافیک مورد بررسی در این تحقیق بر سطح سواد مالی جامعه مورد آزمون تأثیر نداشته اند.

DeLaune et al (۲۰۱۰)، در پژوهشی با عنوان "آموزش سواد مالی در یک مدل رایگان"، به بررسی تأثیر سواد مالی بر عملکرد افراد در محیط اقتصادی به روش آزمایشی در بازه زمانی ۲۰۰۹-۲۰۱۰ در جمهوری اسلواکی پرداخته اند. آنها نمونه انتخابی خود را به دو گروه تقسیم کرده و فقط به یک گروه آموزش سواد مالی ارائه کردند. نتایج نشان داد که فقدان آموزش لازم در زمینه سواد مالی در گروه دیگر، باعث افزایش میزان بدهی افراد و گرایش آنها به وام خواهد شد.

Sabri at el (۲۰۱۰) در پژوهشی تحت عنوان تجربه مصرف کننده در دوران کودکی و سواد مالی دانشجویان در مالزی با استفاده از پرسشنامه به بررسی تأثیر سابقه شخصی و خانوادگی، توانایی آکادمیکی و تجارب مصرف کننده در زمان کودکی در خصوص سواد مالی دانشجویان دانشگاه ها یا کالج های مالزی پرداخته که نمونه این مطالعه متشکل از ۲۵۱۹ دانشجو از ۱۱ کالج عمومی و خصوصی می باشد. سواد مالی نیز با استفاده از یک آزمون متشکل از ۲۵-قلم اطلاعاتی مربوطه به دانش مالی مورد سنجش قرار گرفت. بطور میانگین، دانشجویان به کمتر از نیمی از سوالات بصورت صحیح پاسخ دادند. تجربه کودکی مصرف کننده در مبحث مسائل مالی خانوادگی با والدین دارای رابطه معنی دار مثبت قابل توجهی با سواد مالی می باشد. دانشجویان قومیت چینی، که در کمپ های دانشجویی اقامت داشته و جزء دانشجویان کالج های خصوصی می باشند از سواد مالی کمتری برخوردار می باشند.

Klaper et al (۲۰۱۳) در پژوهشی تحت عنوان بررسی سواد مالی در روسیه و شواهد آن در طول بحران مالی در بین سال های ۲۰۱۲-۲۰۱۳ در کشور روسیه با استفاده از مصاحبه با ۱۶۰۰ نفر انجام دادند نتایج نشان داد که افراد دارای سطح سواد مالی بالاتر با احتمال بیشتری اعلام خواهند کرد که در پایان ماه، پول مصرف نشده ی بیشتری از حقوقشان را در اختیار دارند؛ در نتیجه قدرت و ظرفیت مصرف بالاتری خواهند داشت.

۳- اهداف تحقیق

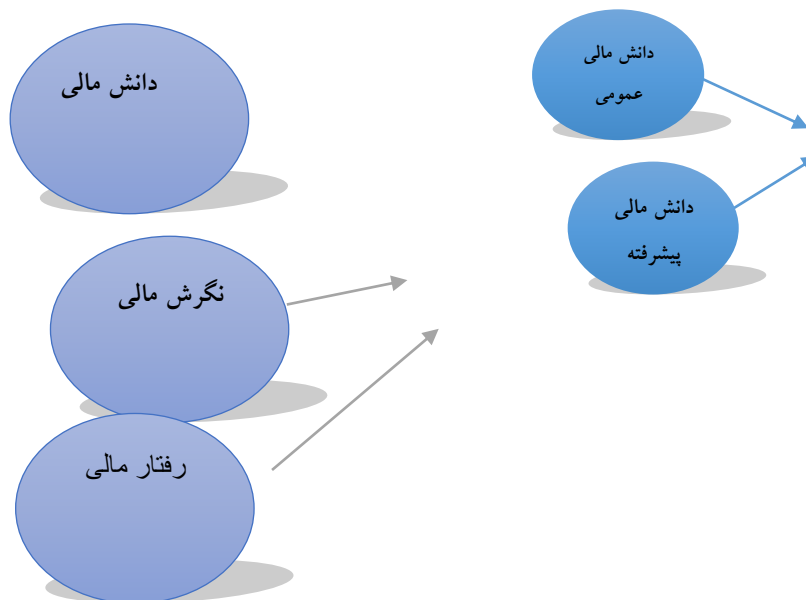
۱. بررسی تفاوت سواد مالی و ابعاد آن بین دانشجویان دانشگاه های شهر اصفهان بر حسب ویژگی های جمعیت شناختی.

۴- فرضیه های تحقیق

۴. سواد مالی دانشجویان دانشگاه های شهر اصفهان و ابعاد آن بر حسب ویژگی های جمعیت شناختی تفاوت دارد.

۵- مدل مفهومی تحقیق

با توجه به مطالب فوق، سطح سواد مالی دانشجویان را با استفاده از سه بعد دانش مالی، نگرش مالی و رفتار مالی و بر حسب ویژگی های جمعیت شناختی بررسی می کنیم، مدل مفهومی تحقیق به شرح زیر ارائه می شود. در این مدل سواد مالی به عنوان متغیر اصلی پنهان می باشد و سه مولفه دانش مالی و نگرش مالی و رفتار مالی سه متغیر فرعی پنهان می باشد.

شکل شماره (۱) مدل مفهومی تحقیق

۶- روش تحقیق

جامعه آماری عبارت است از مجموعه ای افراد یا واحدها که دارای حداقل یک صفت مشترک باشند. معمولاً در هر پژوهش جامعه مورد بررسی یک جامعه آماری است که پژوهشگر مایل است درباره ی صفت متغیر واحدهای آن مطالعه کند (نادری و همکاران، ۱۳۸۵). جامعه ی آماری تحقیق حاضر شامل کلیه ی دانشجویان کارشناسی ارشد رشته های اقتصاد، حسابداری، و مدیریت مالی دانشگاه های اصفهان است که تعداد آنها حدود ۱۵۵۰ نفر می باشد حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعداد

۳۰۸ نفر برآورد و اعضاء نمونه آماری به روش نمونه گیری طبقه ای انتخاب گردید. روش تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت توصیفی - همبستگی جهت گردآوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته که در چهار بخش متغیرهای جمعیت شناختی، دانش مالی، نگرش مالی و رفتار مالی تشکیل شده بود، استفاده شد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه توسط اساتید و کارشناسان ذیربط و پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بر اساس پیش آزمون انجام شده، بررسی و تأیید گردید و ضریب پایایی کل پرسشنامه ۰/۷۹ محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS ۱۹ و در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام شد.

از آن جایی که رایج ترین وسیله گردآوری داده ها در تحقیقات پیمایشی پرسشنامه می باشد، در پژوهش حاضر نیز برای گردآوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردیده است. در تدوین پرسشنامه از پرسشنامه پتریچ و همکاران^۴ (۲۰۱۴) و پرسشنامه پایان نامه معین الدین (۱۳۹۰) استفاده شده است.

پرسشنامه تحقیق حاوی سؤال های بسته و در دو بخش تنظیم گردیده است. بخش اول در بر گیرنده مشخصات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان شامل جنسیت، سن، وضعیت تاهل، تعداد افراد تحت تکفل، وضعیت شغلی، رشته تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد و دانشگاه محل تحصیل و بخش دوم گویه های مربوط به فرضیات تحقیق می باشد. پرسشنامه مذکور در قالب سه مولفه و ۳۱ گویه است. سوالات ۱ تا ۷ مربوط به نگرش مالی در طیف پنج درجه ای لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالفم) و سوالات ۸-۱۹ در قالب طیف پنج گزینه ای لیکرت (همیشه، اغلب اوقات، گاهی اوقات، به ندرت، هرگز) تشکیل شده ، و در قسمت دانش مالی سوالات چهار گزینه ای صحیح و غلط در دو بخش دانش مالی عمومی و دانش مالی پیشرفته تهیه شده که بخش اول دانش مالی عمومی از ۶ سوال در ارتباط با تورم ، مالیات ، ارزش پول و بیمه تشکیل شده و بخش دوم دانش مالی پیشرفته شامل ۶ سوال است که با هدف بررسی سطح دانش در رابطه با ابزارهای مالی مانند: سهام، اوراق مشارکت و همچنین در رابطه با کاهش ریسک، سرمایه گذاری، خرید مسکن و حساب های پس انداز می باشد. نحوه ی امتیاز دهی به سوالات دانش مالی عمومی هر پاسخ صحیح یک امتیاز و برای امتیاز دهی به سوالات دانش مالی پیشرفته هر پاسخ صحیح دو امتیاز است که هر چه امتیاز بالاتر نمره دانش مالی هم بالاتر می باشد. نحوه ی امتیازدهی به سوالات دانش مالی در فرمول زیر آمده است:

$$\text{شاخص دانش مالی} = \frac{\text{تعداد پاسخ صحیح به سوالات دانش مالی عمومی}}{\text{تعداد کل سوالات مالی عمومی}} + \left(2 \times \frac{\text{تعداد پاسخ صحیح به سوالات دانش مالی پیشرفته}}{\text{تعداد کل سوالات مالی پیشرفته}} \right)$$

حدود تغییرات این شاخص به شرح زیر است:

$$0 < \text{شاخص دانش مالی} < 3$$

۷- خلاصه یافته های توصیفی متغیرهای تحقیق

^۱ potrich et al.

یافته‌های مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که:

برای متغیر سن، بیشترین درصد فراوانی مربوط به ۲۹ سال و بالاتر است.

برای متغیر جنسیت، بیشترین درصد فراوانی مربوط به زنان است.

برای متغیر تاهل، بیشترین درصد فراوانی مربوط به مجرد می‌باشد.

برای متغیر تعداد افراد تحت تکفل فرد، بیشترین درصد فراوانی مربوط به صفر نفر است.

برای متغیر وضعیت شغلی، بیشترین درصد فراوانی مربوط به غیر شاغل می‌باشد.

برای متغیر وضعیت شغلی در حوزه مالی و غیر مالی، بیشترین درصد فراوانی مربوط به حوزه مالی می‌باشد.

برای متغیر رشته تحصیلی، بیشترین درصد فراوانی مربوط به رشته حسابداری می‌باشد.

برای متغیر نام دانشگاه محل تحصیل، بیشترین درصد فراوانی مربوط به دانشگاه آزاد اسلامی است.

تعیین سطح نگرش مالی، رفتار مالی، دانش مالی و مقایسه بین گروه‌های جمعیت‌شناختی

آزمون تی تک نمونه ای

جدول (۱): نتایج آزمون تی تک نمونه ای

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	متوسط	آماره تی	سطح معناداری
نگرش مالی	۴/۳۴	۰/۴۴	۳	۵۳/۰۲	۰/۰۰۰
رفتار مالی	۳/۲۰	۰/۵۱	۳	۷/۰۱	۰/۰۰۰
دانش مالی	۲/۱۸	۰/۵۹	۰/۷۵	۴۲/۵۶	۰/۰۰۰
سواد مالی	۳/۲۴	۰/۳۴	۲/۲۵	۵۰/۴۵	۰/۰۰۰

(مأخذ: یافته‌های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تی تک نمونه ای نشان می‌دهد با توجه به میانگین، آماره تی و سطح معناداری آزمون تی تک نمونه سطح نگرش مالی، رفتار مالی و دانش مالی، سواد مالی دانشجویان دانشگاه‌های شهر اصفهان از حد متوسط بالاتر و مطلوب است.

آزمون مقایسه میانگین دو جامعه مستقل

اگر فرضیه مطرح شده به مقایسه میانگین دو جامعه بپردازد برای بررسی صحت و سقم آن باید از آزمون مقایسه میانگین دو جامعه استفاده کرد. برای استفاده از این آزمون وجود یک متغیر کمی و یک متغیر طبقه‌ای الزامی است. متغیر کمی همان متغیر وابسته و متغیر مورد مقایسه در دو جامعه است، ولی متغیر طبقه‌ای همان متغیر مستقل است و متغیری است که جامعه‌ها را از یکدیگر متمایز می‌کند. این آزمون به بررسی فرضیه زیر می‌پردازد:

فرضیه H0: میانگین عامل جامعه اول برابر با میانگین همان عامل در جامعه دوم می‌باشد.

فرضیه H1: میانگین عامل جامعه اول برابر با میانگین همان عامل در جامعه دوم نمی باشد.

برای آزمون تساوی میانگین دو جامعه لازم است ابتدا بررسی شود آیا واریانس دو جامعه برابرند یا خیر. به عبارت دیگر آزمون تساوی واریانس‌ها مقدم بر آزمون تساوی میانگین‌ها است. جهت آزمون تساوی واریانس‌ها از آزمون لوین^۵ استفاده می‌شود. چنانچه sig مربوط به آزمون لوین کوچکتر از ۰/۰۵ باشد، فرض برابری واریانس‌ها رد می‌شود و در غیر این صورت فرض برابری واریانس‌ها تایید می‌گردد (مومنی، ۱۳۸۶).

تجزیه و تحلیل میانگین عامل‌ها بر اساس جنسیت

جدول (۲): نتایج آزمون میانگین عامل‌ها بر اساس جنسیت

عامل‌ها	سطح معناداری آزمون لوین	واریانس‌ها	سطح معناداری	اختلاف میانگین
			t	
نگرش مالی	۰/۱۶	برابری	۰/۲۸	۰/۰۵۲
رفتار مالی	۰/۶۰	برابری	۰/۳۱	۰/۰۶۰
دانش مالی	۰/۰۰۵	عدم برابری	۰/۳۵	۰/۰۶۰
سواد مالی	۰/۱۱	برابری	۰/۱۳	۰/۰۶۰

(مأخذ: یافته‌های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تی دو نمونه مستقل بر حسب جنسیت نشان می‌دهد که با توجه به سطح معناداری بالاتر از ۰/۰۵ میانگین متغیرها بین دو جنسیت زن و مرد تفاوت معناداری ندارد.

تجزیه و تحلیل میانگین عامل‌ها بر اساس تاهل

جدول (۳): نتایج آزمون میانگین عامل‌ها بر اساس تاهل

عامل‌ها	سطح معناداری آزمون لوین	واریانس‌ها	سطح معناداری	اختلاف میانگین
			t	
نگرش مالی	۰/۴۸	برابری	۰/۰۳	۰/۱۱
رفتار مالی	۰/۶۵	برابری	۰/۰۰۱	۰/۱۹
دانش مالی	۰/۳۶	برابری	۰/۰۱	۰/۱۶
سواد مالی	۰/۵۱	برابری	۰/۰۰۰	۰/۱۵

(مأخذ: یافته‌های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تی دو نمونه مستقل بر حسب تاهل نشان می دهد که با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ میانگین متغیرها بین مجردها و متاهل ها تفاوت معناداری دارد. میانگین متغیرها بین افراد متاهل بالاتر از مجردها است.

تجزیه و تحلیل میانگین عامل ها بر اساس حوزه مالی شغل

جدول (۴): نتایج آزمون میانگین عامل ها بر اساس حوزه مالی شغل

عامل ها	سطح معناداری آزمون لوین	واریانس ها	سطح معناداری اختلاف میانگین
نگرش مالی	۰/۳۸	برابری	۰/۰۰۰
رفتار مالی	۰/۳۳	برابری	۰/۰۰۲
دانش مالی	۰/۰۰۶	عدم برابری	۰/۲۲
سواد مالی	۰/۰۲	برابری	۰/۰۰۱

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار spss)

نتایج آزمون تی دو نمونه مستقل بر حسب حوزه مالی شغل نشان می دهد که با توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ برای متغیر نگرش و رفتار مالی و سواد مالی میانگین متغیرها بین افرادی که شغلشان در حوزه مالی است و آنهایی که در حوزه مالی نیست، تفاوت معناداری وجود دارد. میانگین این متغیرها در افرادی که شغلشان در حوزه مالی است بالاتر می باشد.

آزمون مقایسه میانگین چند جامعه (ANOVA)

برای مقایسه میانگین دو یا چند جامعه (یعنی تاثیر یک متغیر مستقل گروه بندی بر یک متغیر کمی وابسته) از این آزمون استفاده می شود.

مقایسه میانگین عامل ها با توجه به سطح سن

جدول (۵): نتایج آزمون میانگین عامل ها بر اساس سن

عامل ها	F	سطح معناداری
نگرش مالی	۱/۰۹	۰/۳۵
رفتار مالی	۳/۱۳	۰/۰۲
دانش مالی	۲/۱۷	۰/۰۹
سواد مالی	۴/۱۴	۰/۰۰۷

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون آنوا نشان می دهد تنها میانگین متغیر رفتار مالی و سواد مالی بر حسب سن اختلاف معناداری دارد. که با آزمون تعقیبی به مقایسه دو به دو گروه ها پرداخته شده است:

جدول (۶): نتایج آزمون تعقیبی برای میانگین عامل ها بر اساس سن

متغیر	گروه ۱	گروه ۲	اختلاف میانگین	سطح معناداری
رفتار مالی	۲۹ سال و بالاتر	۲۳-۲۶ سال	۰/۱۶	۰/۰۱
	۲۹ سال و بالاتر	۲۶-۲۹ سال	۰/۲۱	۰/۰۱
سواد مالی	۲۹ سال و بالاتر	۲۳-۲۶ سال	۰/۱۲	۰/۰۳
	۲۹ سال و بالاتر	۲۶-۲۹ سال	۰/۱۶	۰/۰۱

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد که میانگین رفتار مالی و سواد مالی در افراد با سن بالاتر از ۲۹ سال بیشتر از افراد با رده سنی ۲۳-۲۹ سال می باشد.

۴-۵-۳-۲- مقایسه میانگین عامل ها با توجه به تعداد افراد تحت تکفل

جدول (۷): نتایج آزمون میانگین عامل ها بر اساس تعداد افراد تحت تکفل

عامل ها	F	سطح معناداری
نگرش مالی	۳/۸۲	۰/۰۱
رفتار مالی	۴/۰۵	۰/۰۰۸
دانش مالی	۲/۷۹	۰/۰۴
سواد مالی	۶/۴۲	۰/۰۰۰

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون آنوا نشان می دهد میانگین متغیرها بر حسب تعداد افراد تحت تکفل اختلاف معناداری دارد. که با آزمون تعقیبی به مقایسه دو به دو گروه ها پرداخته شده است:

جدول (۸): نتایج آزمون تعقیبی برای میانگین عامل ها بر اساس تعداد افراد تحت تکفل

متغیر	گروه ۱	گروه ۲	اختلاف میانگین	سطح معناداری
نگرش مالی	۰ نفر	۲ نفر	-۰/۲۵	۰/۰۲۱
رفتار مالی	۰ نفر	۱ نفر	-۰/۳۵	۰/۰۰۹
دانش مالی	۰ نفر	۱ نفر	-۰/۳۴	۰/۰۱
سواد مالی	۰ نفر	۱ نفر	-۰/۲۹	۰/۰۰۰

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد که میانگین متغیرها بین افرادی که فردی را تحت تکفل ندارند با افرادی که یک یا دو نفر را تحت تکفل دارند پایینتر است.

۴-۵-۳- مقایسه میانگین عاملها با توجه به وضعیت شغلی

جدول (۹): نتایج آزمون میانگین عاملها بر اساس وضعیت شغلی

عاملها	F	سطح معناداری
نگرش مالی	۷/۵۸	۰/۰۰۰
رفتار مالی	۵/۸۶	۰/۰۰۱
دانش مالی	۵/۱۰	۰/۰۰۲
سواد مالی	۹/۰۵	۰/۰۰۰

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون آنوا نشان می دهد میانگین متغیرها بر حسب وضعیت شغلی اختلاف معناداری دارد. که با آزمون تعقیبی به مقایسه دو به دو گروهها پرداخته شده است:

جدول (۱۰): نتایج آزمون تعقیبی برای میانگین عاملها بر اساس وضعیت شغلی

متغیر	گروه ۱	گروه ۲	اختلاف میانگین	سطح معناداری
نگرش مالی	غیر مستقل (کارگر-کارمند)	مستقل و کارفرما	۰/۴۵	۰/۰۰۱
غیر مستقل (کارگر-کارمند)	غیر مستقل (کارگر-کارمند)	مستقل-انفرادی	۰/۳۲	۰/۰۰۸
غیر شاغل	غیر شاغل	مستقل و کارفرما	۰/۳۴	۰/۰۲

۰/۰۳	-۰/۳۶	مستقل و کارفرما	غیر شاغل	رفتار مالی
۰/۰۰۳	-۰/۲۱	غیر مستقل (کارگر-کارمند)	غیر شاغل	
۰/۰۱	۰/۴۹	مستقل و کارفرما	غیر مستقل (کارگر-کارمند)	دانش مالی
۰/۰۳	۰/۳۶	مستقل-انفرادی	غیر مستقل (کارگر-کارمند)	
۰/۰۲	۰/۲۶	مستقل و کارفرما	غیر مستقل (کارگر و کارمند)	سواد مالی
۰/۰۰۱	۰/۳۱	مستقل-انفرادی	غیر مستقل (کارگر و کارمند)	
۰/۰۰۱	۰/۱۵	غیر شاغل	غیر مستقل (کارگر و کارمند)	

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد میانگین نگرش مالی در افراد با وضعیت شغلی غیر مستقل و مستقل بالاتر از افراد با وضعیت شغلی غیر شاغل است.

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد میانگین رفتار مالی در افراد با وضعیت شغلی غیر شاغل کمتر از افراد با وضعیت شغلی مستقل-کارفرما و غیر مستقل-کارگر-کارمند است.

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد میانگین دانش مالی در افراد با وضعیت شغلی غیر مستقل بالاتر از افراد با وضعیت شغلی مستقل است.

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد میانگین سواد مالی در افراد با وضعیت شغلی غیر مستقل بالاتر از افراد با وضعیت شغلی مستقل و غیر شاغل است.

مقایسه میانگین عامل ها با توجه به رشته تحصیلی

جدول (۱۱): نتایج آزمون میانگین عامل ها بر اساس رشته تحصیلی

سطح معناداری	F	عامل ها
۰/۴۴	۰/۸۲	نگرش مالی
۰/۰۸	۲/۴۶	رفتار مالی
۰/۰۰۳	۶/۰۳	دانش مالی
۰/۰۳	۳/۳۷	سواد مالی

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون آنوا نشان می دهد میانگین متغیر دانش و سواد مالی بر حسب رشته تحصیلی اختلاف معناداری دارد. که با آزمون تعقیبی به مقایسه دو به دو گروه ها پرداخته شده است:

جدول (۱۲): نتایج آزمون توکی برای میانگین عامل ها بر اساس رشته تحصیلی

متغیر	گروه ۱	گروه ۲	اختلاف میانگین	سطح معناداری
دانش مالی	مدیریت	اقتصاد	۰/۲۸	۰/۰۰۲
	مدیریت	حسابداری	۰/۲۰	۰/۰۳
سواد مالی	مدیریت	اقتصاد	۰/۱۲	۰/۰۳

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم

افزار spss)

نتایج آزمون تعقیبی نشان می دهد که میانگین دانش و سواد مالی در افراد با رشته مدیریت بیشتر از افراد با رشته اقتصاد و حسابداری است.

مقایسه میانگین عامل ها با توجه به نوع دانشگاه محل تحصیل

جدول (۱۳): نتایج آزمون میانگین عامل ها بر اساس نوع دانشگاه محل تحصیل

عامل ها	F	سطح معناداری
نگرش مالی	۰/۲۹	۰/۸۳
رفتار مالی	۰/۷۹	۰/۵۰
دانش مالی	۱/۸۰	۰/۱۴
سواد مالی	۰/۷۳	۰/۵۳

(مأخذ: یافته های تحقیق: خروجی نرم افزار SPSS)

نتایج آزمون آنوا نشان می دهد میانگین متغیر دانش مالی، نگرش مالی، رفتار مالی و سواد مالی بر حسب نوع دانشگاه محل تحصیل اختلاف معناداری ندارد.

نتیجه گیری

در کل نتایج نشان داد که سطح نگرش مالی، رفتار مالی و دانش مالی و سواد مالی دانشجویان دانشگاه های اصفهان از حد متوسط بالاتر و مطلوب است. و همچنین سطح سواد مالی و ابعاد آن بین دانشجویان دانشگاه های شهر اصفهان تفاوت معناداری ندارد.

در پژوهش های قبلی سطح سواد مالی از جوانب مختلفی مورد بررسی قرار گرفته بود به طور مثال حامدی نیا (۱۳۹۲) به بررسی سواد مالی کارکنان دولت و تأثیر آن بر رفاه مالی، پرداخته بود که نتایج آماری حاصل از آن حاکی از عدم کفایت سواد مالی آن ها بود و همچنین نتایج نشان داد بین رفاه مالی و سواد مالی رابطه معنادار مستقیم وجود دارد و سطح سواد مالی کارکنان دولت تحت تأثیر مولفه های حوزه فعالیت، تحصیلات، رشته تحصیلی مقطع متوسطه، رشته تحصیلی دانشگاه، سطح تحصیلات مادر و میزان درآمد بود؛ اما مولفه های سن، جنس، وضعیت تاهل و تحصیلات پدر بر سطح سواد مالی کارکنان دولت تأثیری نداشت. همچنین به همین صورت تمامی متغیر های جمعیت شناختی در بین دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های شهر اصفهان (سن، تاهل، وضعیت شغلی، حوزه شغلی، تعداد افراد تحت تکفل، رشته تحصیلی) بجز جنسیت و دانشگاه محل تحصیل بر سطح سواد مالی جامعه مورد آزمون موثر است.

در پایان پیشنهاد می شود که با توجه به اینکه سطح سواد مالی دانشجویان با سه مولفه (دانش مالی، نگرش مالی، رفتار مالی) بررسی شد باید سعی شود تا به بهترین و مناسبترین شیوه این سه عامل در دانشجویان تقویت شود و همچنین مدارس و دانشگاه ها با برگزاری همایش ها و کارگاه ها در راستای افزایش سطح سواد مالی دانش آموزان و دانشجویان تلاش نمایند چرا که افزایش دانش مالی و سواد مالی منجر به رفاه مالی و بهبود اقتصاد هر جامعه می شود.

منابع

- درانی، کمال، اسلامی بیدگلی، غلام رضا، گوهری نادر، طاهره. ۱۳۹۲. بررسی اثر بخشی دوره های آموزش عمومی بورس اوراق بهادار تهران در ارتقا دانش مالی و فرهنگ ساری شرکت کنندگان. فصلنامه مشاور شغلی و سازمانی دوره پنجم. شماره ۱۴: ۱۳۳-۱۱۹.
- کیانوش، مهسا، جلیلی، محمد، احمدی، موسی، حسین آبادی، داوود. ۱۳۹۳. میزان درک و شناخت دانشجویان از دانش تامین مالی شخصی. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه گذاری. سال سوم. شماره: ۴۱-۵۳.
- آزادی، رضا، زنجیر دار مجید، فرشیدپور، علیرضا. ۱۳۹۱. سواد مالی و عوامل تاثیرگذار بر آن و تاثیر آن بر برنامه ریزی بازنشستگی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک. همایش منطقه ای پژوهش ها و راهکارهای نوین.
- حامدی نیا، حامد. ۱۳۹۲. بررسی سواد مالی کارکنان دولت و تاثیر آن بر رفاه مالی و استراتژی های مالی آنها. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده حسابداری و مدیریت. دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد.
- رحمتی، سحر. ۱۳۹۲. بررسی تاثیر سواد و کار آفرینی بر عملکرد (مطالعه موردی شرکتهای فولاد یزد). دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- سلیمی پور ندوشن. مهدی. ۱۳۹۲. بررسی سواد مالی دانش آموزان مقطع متوسطه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد.
- نادری، عزت اله، سیف فراقی، مریم. ۱۳۸۵. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی. تهران: دفتر تحقیقات و انتشارات بدر. ۲۷۶ صفحه.

يعقوب نژاد، احمد، نيكومرام، هاشم، معين الدين، محمود. ۱۳۹۰. ارائه الگویی جهت سنجش سواد مالی دانشجویان ایرانی با استفاده از روش دلفی فازی. مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، (مدیریت پرتفوی)، پاییز، شماره هشتم، ص ۱-۶۴.

DeLaune, L., Rakow, J. and Rakow, K.C., 2010, "Teaching financial literacy in a co-curricular service-learning model", *Journal of Accounting Education*, No. 28, Issue 2, pp. 103-113.

Miller M. 2009. The case for financial literacy in developing countries. World bank Group . Washington, dc.

Murphy DS, Yetmar S. 2010. personal financial planning attitudes: a preliminary study of graduate students. *Management research review* , vol 33, No .8, PP: 811 -817. [http://www.econbiz.de/Article in journal/10008658610](http://www.econbiz.de/Article%20in%20journal/10008658610).

Nector TM, Stong S, Stradling R. 1992 "Financial literacy :A Discussion of concepts and competencies Financial Literacy and opportunities for its Introduction into young peoples learning. report Prepared for the National Westminster Bank , National Foundation for Education Research , London.

Rakow JS, DeLaune LD. 2011. Teaching financial literacy in a co-curricular service-learning model. *Journal of Accounting Education*. Vol 28, Issue 2, June 2010, pp: 103-113.

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0748575111000273>

Shockey, S.S., 2002. Low-wealth adults financial literacy. Money management behavior and associates factors, including critical thinking. The Ohio State University, pp:740.

Potrich, A,C,G. Vieira , K,M. Coronel,D,A. Filho,R,B.(2015). " *Journal of Behavioral and Experimental Finance*. p 1-12.

Huston SJ. 2010. Measuring financial literacy. *J. Consumer Affairs* 44 (2),pp: 296-316.

Pang MF. 2010. Boosting financial literacy: Benefits from learning study ,*Insiter Sci .Spring science & Business* [online], vol .39, PP: 659 -677. <http://link.springer.com/article/10.1007/s11251-009-9094-9>. Accessed 30 september 2008

Sabri,M,F. MacDonald,M. K.Hari,Tahira. Masud , jariah. (2010) *Family & Consumer Sciences Research Journal*, Vol. 38, No. 4, June, 455-467.

Klapper L, Lusardi A, Panos GA. 2013. Financial literacy and its consequences: Evidence from Russia during the financial crisis. *J. Banking Finance* 37 (10),pp: 3904-3923.

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

تازه های آموزش
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

تازه های آموزش
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

تازه های آموزش
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران